

# ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН  
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ  
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ  
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА  
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ  
3 СОМДУ

## А.Г.Маковеге «Къабарты-Малквар Республиканы эл молкюн сыйлы къулдукчусу» деген атны атауну юсюнден

Къабарты-Малквар Республиканы Президентини  
**УКАЗЫ**

Къабарты-Малквар Республиканы эл молкюн айнытууга уллу къыйын салгыны эмда кѳп жылланы ахшы ишлегени ючюн Лескин муниципальный районну эл молк эм аш-азыкъ управленисыны башчысы **Маковег Арсен Гасимовиче** «Къабарты-Малквар Республиканы эл молкюн сыйлы къулдукчусу» деген атны атагыз.

Къабарты-Малквар Республиканы Президенти **А.КАНОКОВ**  
Нальчик шахар, 2008 жылда 15-чи октябрде, №106-УП

## О.Г.Казадохова «Къабарты-Малквар Республиканы халкыны социальный жаны бла къоруулауу сыйлы къулдукчусу» деген атны атауну юсюнден

Къабарты-Малквар Республиканы Президентини  
**УКАЗЫ**

Къабарты-Малквар Республикада социальный политиканы жашауда бардырыуга уллу къыйын салгыны эмда кѳп жылланы ахшы ишлегени ючюн Бахан муниципальный район администрациясыны башчысыны социальный проблемаларны аш-орунасары **Казадох Олег Гумаровиче** «Къабарты-Малквар Республиканы халкыны социальный жаны бла къоруулауу сыйлы къулдукчусу» деген атны атагыз.

Къабарты-Малквар Республиканы Президенти **А.КАНОКОВ**  
Нальчик шахар, 2008 жылда 15-чи октябрде, №104-УП

## Б.М.Ибрагимовна «Къабарты-Малквар Республиканы физкультурасыны бла спортуну сыйлы къулдукчусу» деген атны атауну юсюнден

Къабарты-Малквар Республиканы Президентини  
**УКАЗЫ**

Физкультураны бла спортуну айнытууга уллу къыйын салгыны ючюн Олимпиадада хазырлаган ведомстволаны аркасыны «Бийик спорт усталыкыны школун» деген къырал учурденнисыны башчысы **Ибрагимов Борис Мухамедовиче** «Къабарты-Малквар Республиканы физкультурасыны бла спортуну сыйлы къулдукчусу» деген атны атагыз.

Къабарты-Малквар Республиканы Президенти **А.КАНОКОВ**  
Нальчик шахар, 2008 жылда 15-чи октябрде, №107-УП

### Инвестиция совет

## Проекте не хайырлы болсала да, табийгъатны бузмазгъа керекдиле

Къабарты-Малкварын Президентине инвестицияла жаны бла совете ош проекте къаралганды. Жыйлыну республиканы башчысы Арсен Канокон ачады эм бардырыганды. Проект экин Прокладный бла байлалмы болган себепте, Президент бюрократие Прокладный жонлук заманда промышленносту ити айнатыркъ болупк жерледен бири болганын чертгенди. «Къабарты-Малкварда бек уллу предпритияладан бири - «Кавказкабель» ЗАО мында орналганды. Аны реконструкциясы бардырылады, производство бесиди. Прокладный амаларын би республиканы айнатууга бла толуснай хайырланаргъа керекбиз», - дегени ош. Прокладный администрациясыны башчысы Юлия Пархоменко. Ол айтканга кѳре, шахарда инвестиция проектле 2006 жылдан хайырлангъа башлаганды. Эки жылгъа мында 189 миллион сомга 8 инвестиция проект кийрилгенди. 2008-2009 жылда уа 2,3 миллиард сомга 17 инвестиция проект къурдырылганды белгиледи. Юсубоздогъа жылда ЗАО-да «Кавказкабель» реконструкция эм про-

изводство кенгерти ишле бардырыладыла. Тогуз айны ичинде бу жумушлагъа предпрития 50 миллион сом къоратканды, 12 жангы ишчи жер къуралганды. «Ремонтно-механический заводда» уа 14 тонна жок ташырга жаралуу автомобиль прищеле чыгарырга цех жашадырылады. Бу ишлеге акционерле 20 миллион сом бѳледиле. Юсубоздогъа жыны озган тогуз айнында план керѳомдоле толтурулгандыла, 30 жангы ишчи жер къуралганды. Реконструкция эм кенгерти ишле «Прокладанын производствозаводда» да бардыла. Тинтулгѳе кѳре, юсубоздогъа жыны тогуз айнында шахарда орналган банкда гиче предпритияла тельство бла керѳенгенде 298 миллион сомга 92 кредит бергендиле. Гиче предпритияла бѳ кезимде бюджетте 49 миллиондан аслам сомга налогла тѳлегендиле. Ол а, 2007 жыны бѳ кезиме бла тѳлѳшкенде, 57 проценте кѳпю. Битуде бирге предпритияла да 80-ден аслам жангы ишчи жер къуралганды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

### ЮБИЛЕЙ

## Байрамны программасы къабыл этилгенди

Тонене Правительствону ююнде республиканы законла чыгарыуу баш органыны 70-жылгын эм КъМР-ни Парламентини 15-жылгын байрамлауга хазырлауу эм аны бардыруу жаны бла къуруу комитетни ахыр жыйлыуу бардырыганды. Аны ош, КъМР-ни Президенти Арсен Канокон бу ишин бириге даражада бардырырга керек болганын чертгенди.

Юбилейге аталган ишлени планы къал тѳлганыны юсюнден жыйылганлагъа КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс билдиргенди. Ол анда белгиненген мадарланы асламысы тамаланганларын, къалганыларда графика кѳре толтурула баргъанларын чертгенди. Сѳз ючюн, республиканы школларында май, сентябрь, октябрь айлада «Къабарты-Малквар Республиканын законла чыгарыуу баш органыны тарыхы, сынауу, аны ишени итотлары» деген темагъа дерсе, класс сагъатла да бардырылгандыла. 17-чи сентябрде уа гуманитар тинтулгѳе институтунда «КъМР-де парламентаризм: тохташуу, проблемалары, онларны» деген илму-практика конференция болганды, аны чекеринде «ѳтерек столла» да къуралгандыла. Аяны материаллары басмагъа хазыр этилип берилгендиле.

Республикада бу магъаналы ишле аталык окулгъан эм ишлени жаш тѳлгю арасында торлю-торлю конкурсла бардырылгандыла. Алада сайланган 40 иш билтурессо конкурсларга жиберилгендиле. 18 студент бла окуучу аяны лауреатлары болганды.

Апрельде бла майда битуде шахарда бла элде юбилейге аталган шорт аришуула бардырылгандыла. Басма органдыла, телевиденида бла радиода эчки материалла къуралып, законла чыгарыуу баш органы 70-жылгынга аталган материалла басмалангандыла, бериле



къуралгандыла. «100 наций», «Форум», «Территория гор» деген журналда эчки бѳкомле ачылгандыла. Законла чыгарыуу органы 1938 жылдан бири башчыларыны сурат керѳомчери хазыр этилгенди, ол 24-чо октябрде ачылгандыла. Парламентини тарыхына аталган документленде бла сурталдан къуралган «Республикада тинтулгѳе бийлик» деген жыйымдык чыкканды. Жер-жерли самоуправленяны органдарына да норматив документлени 2-томлык жыйымдыгы басмагъа берилгенди. Юбилейни белгилери да жарашдырылгандыла.

Мында ара этилип ишлени юсюнденде айтканда, Бечелланы Илияс КъМР-ни Культура министрствосу байрам ишлени планын жарашдырыганы билдиргенди. Анга кѳре, 24-чо - 25-чи октябрде Парламентини ююнде КъМР-ни законла чыгарыуу органыны башчыларыны суратларыны керѳомю ачылганды. Ленин эм

Малквар орамланы мѳююшонде Парламент аяныда терекле салынаркъыдыла. Ийгиликке бири къурауны жыйлыууда бла байрам концертте кепликке сурат керѳомчери къарарыкандыла. Байрам феѳерверк бла бошалыканды.

Бечелланы Илияс кѳп жерледен къонокыла чыгарылгандарын, алауа тобергѳе, къабартгъа алгъанча, бирер къулдукчу салына, дагъыда «Элбурун кубогу» ючюн эмда Парламентини кубогу ючюн ат чаршиде бирге бардырылгандыла. Бечелланы Илияс кѳп ишле, алай алауа тамамалынык ишле кѳрѳиле, ол себепден бѳни бошламазгъа керекди-дегенди.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Сураты Р. МАМИЕВ алганды.

## КъМР-ни Президентинде Обществу-консультатив советни Къабарты-Малквар Республикада болумну юсюнден ЗАЯВЛЕНИЯ СЫ

Нальчик ш. 2008 жылда 14-чо октябрде

Арт кезимде торлю-торлю политика кочле эм корпоратив къауумла Къабарты-Малквар Республикада болумну къауулангандыгъа керешиле. Быйлада сѳз жалаанда законла сурулганды. Юсубоздогъа юсюнденде баркайды, ала аяны аты бла Россияны аны бирлигине къажак кочле болушандыла. Аладан ора да, кеслерни граждан обществону институтлары санаган бир-бир организациаларны активилери да (сѳз ючюн, КъМР-де малквар республиканы старейшларыны совети), ала жыллада республикада власть системда къулдукла ишленген къауумла да бардыла. Ала право нызамны сакълауу органдарга къажак керѳенген баиди къауумланы активилери бла бирге республиканы властьларыны аты бла адамланы къокурулук, болмазлык, этимзеллик ишлени саладыла, бир-бир миллетлени ырызды болмазгъа къогузтуру муратда торлю-торлю халарада жаядыла. Басда салынылгъан ишле бла бирге республикада тынчылыкны бузар, властьны терслер, къабарты-малквар жамуатуны арасына суукълук салыр муратда къырланы ошунуларны, федеральный властьны торлю-торлю структураларына кѳп залеленила, таргътуула эм резолюцияла жиберилдиле. Властьдан бир жангына тайдырылган, бюджетни ырыскыны анычкыргъа итинген бир-бир адамланы ишлери тынчылыкны бузаргъа бурулганын кѳрѳюге къыйын тойлоуду. Биологияда властьны терслерге керѳешлене, керѳисин айтсгъа а, властьны итингенне да аладыла.

Быйла болум бютонда тынгысыз этеди. Басда айтылган тынчылыкны бузуучу жолуна турган кочле Къабарты-Малкварны халкларыны араларында келишимшюню, мамырлыкны бузуучу ишлангана салгандыла. Республикада оруулланы, малкъарлылары ырынган тыйбу тохтамайды деп, терслерден шарт колгопери жокъуду, болмын даула болмаз. Токон айтканда, бу болум республиканы миллет эчкиликке бла эчкич

да шѳндою ошунча тулган жолу эм аяны республиканы молкюн игилдендирюу, республикада социальный сфераны, экомониканы, политиканы эм культураны айнытууу жалгътыуу жаны бла ишленин къабыл кѳрѳиле.

Совет КъМР-ни граждан обществону битуде структураларын, граждандарын республикада мамырлык эм миллетте аралы келишимшюк болурун ючюнѳюню жалгътыуу мурат бла бирлигине къажак кочле болушандыла. Обществу-консультатив Совет республикада граждан форум бардырыуу юсюнден предложение береди. Анга кѳре, башда айтылганыча, Къабарты-Малкварда миллетте аралы байлалмыкларны бузаргъа керѳенген кочлеге къажак керѳенди формаларын эм механизмлери не къадар толу эм демократиялы халда бардырырга, халы осландырырга мурат эттенини жолларын кесерге керекди.

Шартла кѳрѳѳттергенде, республикада болурун ослалгъа кетериге керѳешуу Россия Федерациягъа эм аны бирлигине эм айнырына къажак керѳенген халкъла аралы ючюлни бир кесегиди. Обществу-консультатив совет бу заявленини Россия Федерацияны Президенти Д.А. Медведевге, Россия Федерацияны Правительствону Председатели В.В. Путинге, Россия Федерацияны Федеральный Жыйлыууну Къырал Думасын Председатели Б.В. Грызловча, Россия Федерацияны Федеральный Жыйлыууну Федерация Советини Председатели С.М. Мироновча, РФ-ни Президентини Ю.Ф. Медведевге ош бурдуу эркиликке келечиси В.В. Устиновча жибериге ошу этгенди.

Обществу-консультатив совет Къабарты-Малквар Республикада болурун ошунча болушук эм миллетликке аралы келишимшюню эм мамырлыкны кочлеу жаны бла этиле турган мадарланы болушук табарна деп ишанадыла эм ийначыдыла. Обществу-консультатив советни координатору Х. ТХАГАСОВ.

## Бек игилеге - орденле, сыйлы атла

Россия Федерацияны Президентини Дмитрий Медведев Кремльде Ата журтун аянында болдурган уллу жетишиллери ючюн алауа, арчалыгъа, усталыгъа, аскерчилеге эм интеллигентияны чыгармачылык бла керѳенген келечилерине къырал сауланы бергенди. Къырал башчыны айтханына кѳре, саугъаланганыла, керѳиле бла, аламатылык адамла бла, къыралны хар не жаны бла да айынуула уллу колшо къошангандыла. Аяны ошанда мынла бла саналгъан адамланы ѳюмден къурхаргъан нейрхоиругу Александр Коновалов да барды. Аны къырал саугъалары аз тойлоуду. Болсада, Александр Коновалов кѳп айтханы кѳре, бу жолу саугъасы - Ата Журтун аянында этген къулдукчу ючюнде керѳенген орденни магъанасы бек уллу.

де ишлеп келген тамашалыкъ адамладыла, къулдук этюну сейрирлук ючюлердиле. Сизин хар биригиз да миллет байлыгыбызны кѳбейтиге кесини эчки ючюшюн къошканды эм кесини ишде жетишиллери бла къыралыбызны къоруулауу кочюн бютонда кочлеуге, промышленносту ѳсуюне, илму эм культураны айнауларына уллу себеплик этгенди, - дегенди Президент.

Къырланы къоруулауу ючюн бютонда кочлеуге салгъан къыйынлары ючюн Россияны Жигитлери деген Жудула бла офицерле саугъалангандыла.

Саугъаланганыла араларында предпринимательле, алимле, комсомонатла, илму эм искусствону келечилери болгандыла.

Актриса Ирина Яковлева аскер Сергей Безруковча «Россияны Халкъ артистлери» деген сыйлы атла аталгандыла. Мария Шкушинагъа уа «Россияны Сыйлы артисти» деген ат аталганын, Актриса Татьяна Дороница уа «Сыйлыкны орденни» къолу белгиленила, алай орденне бла Арменияны Россияде солазарны башчысы, ЮНЕСКО-да келечиси, Абраман эм Ростов областдан къвар адاملары болмай къалгъан 53 сабийни къыз-жаш этип ѳсѳрүген Татьяна Мухоморова, Сорokinи саугъалангандарын билдиргенди Президент.

Биз бюгон халкъыбызны, керѳиле бла да, бек ити граждандарын саугъалагъанбыз. Быйла кѳп къыралларны кѳп жылланы ичинде

## Президентини иши фонданан Сабийлеге-компьютерле, къолайсызлагъа-ахча болушлук

Къабарты-Малкварын Президентини Бахан шахарда юч бир компьютер саугъасын жашуу компютерле бергенди.

тини къайгырыуун, болушлугун да нальчиклик Раиса Гоконаваны, инвалид Мурад Кочесоконун, репатриант Мухамед Башуванну койлерди да кѳрѳенди.

Аскер Хашуеве программист, Беслан Жамуров а врач болурга мурат этгиле, Ибрагим Хашпаков а Арсен Канокон кѳп жылдан бири жандуурдук иш бла керѳенгени ючюн Россияны Мамырлык фондуна бек сыйлы саугъасына - «Мамырлыкны себеплик болушукчу» деген атамалык ючюн» деген атамалык гъа тийиш болганды.

Марина ХАЛОВА, КъМР-ни Президентини бла Правительствону пресс-службасы.

## Къокулууу иш Нальчикни 32-чи номерли школуну къатында бомба табылганды

Орталык битѳюлю керѳетиги, дегенде. Шарап табылган жерни Иш ишлени шахарда управленясыны къулдукчулары къуршалгандыла.

Нальчик шахарны Гражддан оборона, къыйын болупла эм тоушоуден къоркъуусулукну жалгътыуу жаны бла арасына начальниги Роберт Гановну айтханына кѳре, къутхарыуучу терк ошуну сарнады чыгаргандыла, сора Къоруулауу министрствуну сарнады чыгаргандыла. Ала бомбаны аскер полигонга этгенди, анда аны атылмазга эттеридиле неча чандырлыкандыла.

Ала шокдан окуучулары къоркъуусуз жерге чыгаргандыла, ол тирдеги бейдеде жашагъан ала фатарларыгъыдан къоркъуусуз жерге кетиги, дегенде. Шарап табылган жерни Иш ишлени шахарда управленясыны къулдукчулары къуршалгандыла.

КЪАБАДИЯНЫ Норжан.

Ата журтха къулдук этерге кѳпле хазырдыла  
**2 бет**

Экономиканы тутучулу бутогы  
**2 бет**

Ахшы жетер муратха  
**3 бет**

Малквар аузунда  
**3 бет**



Юйорню жылы

Ахшы жетер мурарына



Жакимуса бала Мариам сабайлири, туудуклары блага.

Элде, жамаатта намыслары - сыйлары жюриоген койорланы юсюринден каза турубыз. Бардыла кыясы айлыбиз да игилери...

ча, токен адырлары болуур жидиле, агач кышкыкы кеслери коллары бга этгенде. Ала аны бир агачдан угтай, эки кесектен эдиле.

алып болганды. Ага деп мийозден орунчук да ишленгенди. Ангылбу да болгон, кылу неге да жарашкан адам эди Алм, жанретчи болсун, дунясын алышканды.

Жакимусаны юйорню юсюнден айтаанда, ол юй бийчеси Жапунланы Аттары кызы Мариам блага тарткан бир кыя эсдорур...

Эгерви

Атыран-таш

Кеп журны, жомакшы, ханлары да жаздыры койган басы: «Он сен айтуу назмуучуланы, жазуучуланы бир-экиси блага та...

- Айдаболланы Тазретте кыартыгында Забока деген жаш тууганды, - деп башлаганды ханлары Зу...

Эки жылдан сора, 1970 жылда, Кыясынга жолугуп, бу оюнду да, Айдаболланы Тазрет батыры...

аны атып тийишлуге санап, кыягытларын жарашдыр, мени кылула берип, Москвага иедиле.

Атыран-таш

«Атыран-таш алгынама, Ауур болду белгиле. Кайорго кайып келгенем, Ныгышсагы белгиле. Атыран-таш бредди, Кундуз кибик, жылтырай, Кайорго да каламдай, Солман калди кыалтырай, - деп...

деп, Кыясын айткан сыры кышкыкына мен өмүрдө унуттам. - Алай ташла, моч ташлагы саналып, эл сайын жатканды, ала таша эл...

Биде, Кыясынын сын ташыны кыатында: «Югюн мен назмуучу юсюндөн жангы зат айтыркысы, - дегеним, белек адам инангаллык кыраганын унутталлык туйолмо. «Беш миндунд кан айтама, - деп белгилесе да, сагатына төрттөн бири чаклы селленгенден сора: «Аланы айтыр, ала эшиткенден. Сен да кыскартып койдун, - деген Куяйлыланы Юююге да шарып: «Бизни Кыясынын юсюндөн ким не кеп айта да, ахырыны чыгарык туйолдур, - деп кыясы угдай да...

«Атыран-таш» оюну назмуучу юйорню орнатыркыма. «Кырачый-деген халкы оюнула» деген китепте 260 оюн жерлерин тапкандары, дагында ага 40 оюн кышкыкы болуур Кыясын угдай да, кепле да кырым кыалкыларын билеме.

ТАУМЫРАПАЛАН

Далжак, Далжак,

ТАРЫХ

Белгли тарыхчыбыз Мызыланы Исмайланы тау аууларынаны юсеринден тийиш ишлерин бозомуру эденде оры бардыры. Бу жак аны Малкар аууга жолуугу юсюндөн атасы блага шагыры этебиз.

Зылгы кыала

Сен Черек суу аууна жетгинчи, ол кырамо кыуранган кетмебди. Бабуент эден этгеней, Черек тарын кирген жерде, бир неча кел барды. Аланы бек улусу Огары Малкарды барган жолуу юсюндөн кеп тугу келген, (аланы бек улусуну) уунуугу 15 метри, кенгли...

ОСМАНЛЫНЫ ХЫСА.

ги 125 метри. Краөөдле айтанга кере, ол дуняны бек терен келеринден бирди. Аны терилги 258 метри. Чырк кепте ташында бир суу да кышуулайды. Алай хар сагат сайын андан тышына 3240 кубометр суу агады.

«Ара шахарга не жумуш азмучу, чак иче, кыуанчы олтурган биди. Айтп кыорго базинма, алай, иш тамам болуп кыласа, артрак хар парларма, - деп, обком партияны инструктору Тау-мыраланы Хасан улу Малкарды андан айрылды.

«Огары Малкарды эли кууршалаган кыаланы этектеринде, бийик жулда, андан агыш басмача жерледе куулаа орналылды. Бир заманда ол кыалаа өзөндө кууруларныга болушанды.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

Малквар аузунда

ратына кере, кыаланы экинчи тырхыны кыатында дагында тегте орун ишленди эди. Шендо бузулмай аладан эки си турары.

Малквар деген учу киши болганды...

Огары Малкарды биринчи кере халкы кыачан жашап баштаган юсюндөн кеп тугу келген, (аланы бек улусуну) уунуугу 15 метри, кенгли...

«Абайланы кыаладан 300 метр бийикликке Малкар кыала орналыды. Ол суу шорханы кыатында, адам чыкмарча, бийик Кыя башы ишленгенди.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Белгилени шахарчыгы»

«Огары Малкарды дагында кеп тарых эсертмелери бардыла. Сөз ючүм, Мулдаа электростанцияны кыатында союлген кескени алайкы. Неда Кыясыртаа кыяа туйондиги эски кыабурга кыяа кешенеге кыарайкы. Кешенелени тегерегинде XVI-XVII өмюрлөрдө салынган обала бардыла.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

«Огары Малкардыга кыаланы бек улусу Зылгы кыала. Ол жолуучуланы, историклери юсюн кесип эткен бурканды. Кыала оң тирчи ишленгенди. Аны биринчи тырхындаа адамла думашанда кууруланганда.

Эки сурат



Бу сурат Мамашала табылганды. Андагыла туктуму адамларыла. Жарыгуа, аланы атларын тохтадырармаганыбыз.

Ариу тишируу. Кызчыгы да, тюз бурнундан чочторгон тошогена, алай ушайды анасына. Жашчыкыга, баям, 2-3 жыл бола болуу. Соелти турган ак жыйрыкчы тишируу а орусуга ушайды. Баям, ак кызчыкчы устай болуу.

Тюбешиле

Закий поэтни эсгере

15-чи октябрда Питгорскде уллу орусун поэт Михаил Юрвевин Лермонтовун эсгертмеси кызында аны тууган куюноне аталган жыйылуу болганды. Ары Шимал Кавказын, Ставрополь крайнда да жазычулары, култура келечилери келген эдиле. Бизни республикадан ары поэт Болатланы Юруслан барганын да. Ол билдиргенге кере, ары жыйылганыла, Лермонтов поэзиясыны ошондон оюмларын айтып, назмула да окугандыла. Юруслан да ары келгенге кесини назмуларын малкар, орус тилгеде да эшитиргенди.

Кызырчалык поэт Хубилайны Назир а., Лермонтовун эсгертмесине отуз юч жылдан бери келгени билдирди, ары жыйылганыла сейриге кыйгайды, анда кеп белгиле жазычула бля шагырай болганын да айтады. Ары келген делегациядан эм кеп саны Совет Остиян Аляничкысы эди. Ол догери поэт эм художик Коста Хетагуровун тууган кою да Питгорскде белгилгенге бля байламы эди. Эсгертмени кызында жыйылуудан сора кызыкчы Шувилукуну ююнда Хетагуровун тууган куюноне атылган индирге кытышчандыла.

КИТАП ТАПКАДА

Республиканы жашауу суратланады

Къабарты-Малкарны къырал властыны законла чыгарычу баш органыны 70-жылгыны эм КъМР-ни Парламентини 15-жылгыны алында М. эм В. Котур аны кызы басмаларында республика парламентаризмин тарыхна аталган китап чыктыранды. КъМР-ни Парламентини Аппаратыны башчысыны орунбасары, китапны чыгарына жуупулы Татьяна Хашхожева айтаханга кере, КъМР-ни Парламентини Гуманитар титилуени мектеп, республиканы Архив службасы бля бирге 1938 жылдан 2008 жылга дер кезиуде Къабарты-Малкар Республиканы законла чыгарычу органыны тарыхна, ишине аталган материалланы, суратланы титиу эм басмага хазырлау жаны бля уллу иш этгенди. Китап «Республикага тиийиш бийик деген ат бля чыктыранды. Он кеси да КъМР-ни законла чыгарычу баш органы ошондон бек толу эм биринчи китапды. Татьяна Хашхожеваны оюмуна кере, китапны чыктырганыны себеби КъМР-ни Баш Советини эм Парламентини ишлерин, аланы структураларыны, депутат корпусун ошондон билгире суйогенге халар айтууду, шартланы юлгоге келтириуду. Китап КъМР-ни Президентини, РФ-ни Федеральний Жыйылууну Федерация Советини бля Кырал Думасыны председателирини, Юг федеральний округда РФ-ни Президентини толу аркинлик келечисини, аны кибик, Къабарты-Малкар Республикадан Федерация Советини членлерини, Кырал Думаны депутатларыны алгышчулаулары бля ачылады. Андан сора республиканы эзде кыаллык ариу жерлерини эм Къабарты-Малкарны жетишмелерини ослеринден сиз барады. Китапны уа юч бөлгому барды. Биринчи бөлгому, революцияга дер замандан тебиреп, 1990 жылда дер кезиуде республика парламентаризмини башланууна бля айнуу жолларына аталады. Экинчи бөлгому ни бусагатдагы тарыхы суратланады. КъМР-ни Парламентини Аппаратына энциклопедия берилгенди. Китапда Баш Советини оюучуларыны эм КъМР-ни Парламентини депутатларыны торлю-торлю чакырыулада жашуу жолларыны ослеринден айтылады, кеп архив материалла бардыла. Андан сора да, республиканы Баш Советини 1-12-чи чакырыуларыны депутатларыны толу тизмелери берилди. Китапда Парламентини уа аны парламентте аралы байламыкларына да магъаналы жер белонгениди. Китап КъМР-ни Парламентини Председатели Бечеланы Илийсны билеуле редакциясы бля чыгарылыганды. Аны редактору уа КъМР-ни Парламентини Председателин заместители Людмила Федченкоду. Китап законла чыгарычу органы юбилейине аталганылыкыга, праведделге, тарыхчылага, краеведлеге, студентлеге, школуна лага, КъМР-де парламентаризмин ошондон билгире суйогенлери барына деп чыгарылыганды, хайырлады. КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ШАХМАТЛА

Крамник бля Ананд корона ючюн эршиделле

Бу ююнде Германияны Бонн шахарында дунияны шартат турган россиялик шахматчы Владимир Крамник бля индиялы Вишванатан Ананд эршиделле. Бир жыл мында алга Мехикода бардырылган матч-турнирде Крамник Анандга хорлаткан эди. Энди аны дуняны чемпиону деген ат ючюн жагында эршир ою барды. ФИДЕ-ни Президентини Кирсан Илмжонвиуун айтына кере, бу тобешиле аргы атыла берлиги эмки просмейстерни араларында болукду. Аны себелли матчте кеплени сейрилерди улууду. Индиялы коронаны эр кишилене араларында рейтинг бек бийкиди. Крамник а бир заманда Гарри Каспарову да хорлаганды. Отуз жеткиликчи Ананд шахмат коронаны эр кишилене алганды. Сентябрь айда Мексикада дунияны «Тигр Мадраса» деген чемпионатында хорлаганды. Ол биринчи жерге коронуга 2006 жылда Элиас Геллер бля Веселен Топаловун хорлап, тийиш болганды.

Адамларга тапкыкыга

Ёкюлле хакысыз болушуркыдула

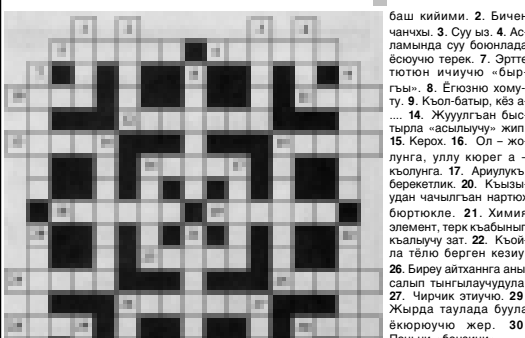
КъМР-ни Президентини бля Правительствосуну граждандарны тарыгуулары бля ишлеу жаны бля приемынине (Ленин пр., 27) форма бля байламы сорунуга (молок эм конверсия бля байламы сорунугады кыалганылар) ёкюлле жуула берилде. КъМР-ни Президентини башламчыгы бля алай жумуш ючюн хак телере кыюлукдула: 47-32-92, 40-36-92.

Граждандарны приёмга алынуу графиги:

Table with 2 columns: Date and Name. Dates range from 17-ч октябрда to 26-ч декабрда. Names include Султангери Каралыбевич Аталиков, Хусен Джабирович Бжахов, Владимир Васильевич Майрансаев, Мария Хаматовна Крымова, Арсен Хасанович Ахметов, Арина Алексеевна Долга, Арсен Мухамидович Сижакев, Хажисмель Хамурович Кумалов, Додулан Аскерини жашы Далхат, Мария Хаматовна Крымова, Владимир Хизирович Жамбиков.

КъМР-ни Президентини бля Правительствосуну пресс-службасы.

Сөзбөр



баш кийими. 2. Биен чанчы. 3. Суу ыз. 4. Адамда суу боюндада ёсюучу терек. 7. Эрте тютюн ичичу «быргызы». 8. Егёзно хомуу. 9. Къып-батыр, кёз а. 10. 14. Жуулган бастырыла «асылуу» жип. 15. Керех. 16. Ол - жолуна, уллу юрөг а - кыолуна. 17. Ариулук, берекетлик. 20. Кызыудан чачылган нархак бюрүкөлө. 21. Жиния элемент, тер кыабанын кыалчу зат. 22. Койла телю берген кезиу. 26. Биреу айтаханга аны салып тынгылауучудула. 27. Чирчик этичуу. 29. Жырта таулада буула ёкюрочу жер. 30. Печенья «бензин».

Эсерини ТОКУМАЛЛАНЫ Хусейин жарашдыранды.

Сиз ненча кере къатын алганысыз?

Россеини халкынынын санын сынау халда жангыдан жазыу башланганды

2010 жылда битеу къыралда халкынынын санын жазыу бардырылганды. Ол себелери Росстат бир жыл сынау территорияда, ол санда битеу регионде эм чөгө жуук жерде, генеральни репетиция этерге деген оюуга келгенди. Росстат айтыналарыне кере, сынау халда бардырылык бля торлю иш битеуле жазыу кезинде ёзюнчоланы аяр эм торлю-торлю жазыулык ишине сыйыруу этгенди. Ол ишлеге битеулерге 17,5 миллиард сом, 100,5 миллион сом, кичик кере уа 1 миллиард сом болноорюкю.

сейини оюучу кылуучуларына баш магъаналы проблемала кыайсыла болганыларын билгире, аланы таммалар ючюн керек болган мадарланы жарашдырырга эм жашауда бардырырга. Росстатны башчысы айтаханга кере, демография жаны бля къырал программаны жарашдырырга президентини халкыны озган жол жазыу иотлары турганды. Социально-экономика политиканы торлендиргенге да ол заманда тохтадырылган статистика шартла келлендиргенди. Россеийлени 70 процентини былай 16 оюмлары болганды да эс бурруча шартды: «Властьте бизге ити башчылык этерге керекти. Информацияны халкынынын санын жангыдан жазыуу иотлары берликдиле», - дейди къыралын халкыны асламысы. «Жамауат оюму» Фонду бардырган суруда толтурган аныкеталарында билдиргенди кеслерини ол оюмларны россеийле. Сынау халда бардырылык жазыу октябрда башланганды. Бу иш Хабаровск, Ара районунда, Санкт-Петербургу Петроград районунда, Балашиханы территориясыны бир кесегинде эм Москва областны халкы жашаган 12 шахар эм эл жерлеринде бардырылыкты. Соруула

ЭНИНЕ. 5. Сабан чыпчык. 6. Кыюлган къатыныны «орунбасары». 10. Жюн юзюк. 11. Жадини киносу. 12. Адамны дёрдени. 13. Кулпак эн. 15. Тери ийлеучу станок. 16. Налог тауча. 18. Айлу бля аны ашарга бир да базымна. 19. Кыайгы. 23. Кыуурулган нартоходон этюген ун. 24. Экулен эттен ишин араларына сугулганы. 25. Хораз. 26. Луба (аны ийнеки боюна да тагыучудула). 28. Ручка пастаны «атасы». 30. Ары (ол, бери уа салта. 31. Мени жерим андан баягыс эди (жырта). 32. Тишируу «берк». ЕРСИНЕ: 1. Эр кишини

Озган жазыу бизни не бля сейрсиндиргенди

1989 жылдагы бля теллешдиргенде, Россеини халкынынын саны 1,8 миллиард адамга гы азайганды. Битеу да 145,2 миллион адам болганды. Студентини саны 2 кере кейбегини. Кыралын миллион адам болган шахарларына дагында бери (Волград) кыошулганды, аны бля бирге уа 17 миң эл арталыда адамсыз къылаганды. Россеяда 160 миллет барды. Орусула - 116 миллион адам болганды. Бир миллиондан артык адамы болган халкыла жалаанда алтыдыла - татарлыла, украинлыла, башкирлик, чувашлык, чеченлик, армянлык, 42 миң адам а кеслерин бек гичте миллетлеге-тоблинликте, эльфиликте, полловецкоге эм печенегкоге санайдыла. Жазыуу кезинде ачыклаганыча, чынты миллетле болмаганыча саналган къауумла 800-ден артык болгандыла. Аны бля бирге уа Восток Сибирьде къытайлыла асыры кеп болгандыла, ол территорияны иелен бардыла деген халар ётюрюк болганын да ачыктайды муну алпандыгы жазыу. Кытайлыла Россеяде саудай да 35 миңдикле. Юйорлю болганыны бля болмаганынын юсюндон графдагы «гражданин брак» деген ангылма (3 миллион) кыошулганды. Болсада эрлери болган тиширууларыны саны, къатынсыз эр кишилене 65 миңге кейбегини. 18 миллион россеийи «Файдалану бля источини» деген графдагы «эчи иели молюк» деп биринчи жер жазгандыла. Рантие (ачаларын неда багылы къагытларын ёнокюге бергенлери ючюн алганды процентлеге жашаган адамла) деген класс да ол жазыуу кезинде белгли болганды, алпайла 400 адам эди.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактору орунбасары АППАЙЛАНЫ Музафар. РЕДКОЛЛЕГИЯ: АТЛАЛАНЫ Жамал (баш редактор), АЛИКАЛАНЫ Владимир, БЕЙПАЙЛАЛАНЫ Мугалы (баш редактор) орунбасары, БИТТИРАЛАНЫ Амин, ТЕКУДАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейин, ТОКЛУДАЛАНЫ Борис (жазуулар секторы).

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмыны - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жуупулы секретары - 42-66-85. Секретарат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Жамауат-политика жазыуу бөлгому - 42-67-68, 42-24-02. Экономиканы бөлгому - 42-66-72. Култураны бөлгому - 42-75-82. Социальны политиканы бөлгому - 42-66-76, 47-27-58. Жашылкыла бля спортту бөлгому - 47-26-39, 42-66-71. Письмаланы, рекламаланы эм билдирүүлени бөлгому - 42-37-94. Тилмачланы бөлгому-47-31-28. Сурат алычу бөлгому - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бля кызыгы жоргогетейи. Къол жазмаалыга рецензия этилгенди эм ала артка кыайтыла алмайла. Газете басмаланган материалла айтылган оюмда редакцияны оюму бля келишимге болуу керекти. Ала айтылган хал эр оюмун, Россеи Федерацияны басма кескенди законду тиийишликте, материалланы авторлары кеслери жууулады. Редакция авторларды 400-тен ашык тизимден (машипка бля жазыуу 5-6 бет) кетип аламды. Газете Басмасы эм асламы информацияны эркинликери юксурдуу жаны бля Къабарты-Малкар регион ишкерюуде 1994 жылда 14-чю июлда реестрация этилгенди. Регистрация номер - RU - 0066. Индекс - 51532

Газетини басмагыча КъМР-ни Култура эм информация муниципалния министрствосуну компьютер службасы халар атыды. Газет 1905 жылда Революция аты республикалы полизаркомбинатда басмаланганды, Нальчик шахар. Лени аты проспект, 33. Газетини ислерине тиешелуу ючюн КъМР-ни почта сызымы федеральны Управленисы жууулады. Телефонны: 42-06-51, 42-19-97. Газетини розницага салтуу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууулады. Телефон: 42-69-34.

Номерге графигке кере 19 сагьатда къол салындауу. 21.00 сагьатда къол салындауу. ГАЗЕТИНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА: Тикланы Оатима - дежурный редактор; Кетечиланы Зулфия - жууулы секретарыны орунбасары; Зезаланы Лида (3-4-чю бетле), Акчуланы Феруза (1-2-чи бетле) - корректорла. Тиражи 3850 экз. Заказ № 3424

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Лени аты проспект, 5